

Arakan Trajedisi

Eski adıyla Burma veya Birmanya olarak bilinen Myanmar, 1917'den 1937'ye kadar Hindistan'ın bir eyaleti olarak İngiltere yönetimindeydi. 1948 yılında İngiltere'nin sömürge yönetimi sona erince bir kaos dönemi başladı. 1962 yılında General Ne Win liderliğinde ordu iktidara el koydu. 2008 yılında ilan edilen anayasanın ardından 2010 yılında yapılan seçimlerde ordu tarafından desteklenen "Birlik, Dayanışma ve Kalkınma Partisi" (BDKP) oyların yüzde 80'ini kazanarak iktidara geldi. Karşısındaki ana muhalefet partisi "Ulusal Demokrasi Birliği"nin (UDB) lideri, Myanmar askeri diktatörlüğüne karşı gösterdiği barışçıl mücadele nedeniyle 1990 yılında "Sakharov Düşünce Özgürlüğü Ödülünü", 1991 yılında da "Nobel Barış Ödülü'nü" kazanan Aung San Su Kyi idi. Askeri yönetim döneminde 15 yıl ev hapsinde kalmıştı. Geçen yılın başında yapılan seçimleri partisinin kazanması üzerine Myanmar Devlet Danışmanlığı ve Myanmar Dışişleri Bakanlığı görevlerine geldi.

678.500 km2 yüzölçümüne ve 57 milyon nüfusa sahip Myanmar'da çok sayıda etnik ve dini grup yaşamaktadır. Devlet verileri Müslüman nüfusu, toplam nüfusun yüzde 4'ü olarak gösterirken Müslüman liderler bu oranın yüzde 10-14 arasında olduğunu söylemektedir. Müslümanların etnik dağılımı ise şöyledir: Yüzde 68 Hintli, yüzde 30 Myanmarlı, yüzde 2 Çin asıllı.

Arakan, ülkedeki yedi idari bölgeden biridir. Burada toplam Müslümanların yüzde 41'i yaşamaktadır. Yüzde 49 ise diğer bölgelere dağılmıştır.

Arakan Müslümanları Rohingyalar olarak anılmaktadır. İngiliz kaynaklara göre 1867'de ülkede yaşayan Müslüman sayısı 58.255, 1911'de 178.647'dir. Bu sayı bugün 2.228.000'dir. Buna göre Rohingyaların sayısını resmi olarak 913 bin olarak hesaplayabiliyoruz.

Ülkenin diğer bölgelerinde yaşayan Müslümanların devletle uzun boylu sorunları yokken Rohingyalar devletle sürekli çatışma halinde oldu. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Arakan'da bir Müslüman devleti kurma çabaları silahlı çatışmalara ve hükümetin askeri operasyonlar yapmasına yol açtı. Binlerce Müslüman yurtlarından çıkarıldı ve camileri, okulları, evleri zarar gördü. Bangladeş'e sığındılar. Bunlardan geri dönenleri Myanmar hükümeti ülkeye kaçak yollardan giren "yabancılar" olarak kabul etti.

1989 ve 1991 yıllarındaki çatışmalar ve devlet operasyonları sonucunda 250 bin Rohingyalı tekrar Bangladeş'e sığındı. Bunlar Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin baskıları sonucu 1992'de ülkelerine geri dönebildiler. Bazıları bugün de mülteci olarak Bangladeş'te kamplarda yaşıyor.

Myanmar devleti Rohingyalara tam vatandaşlık hakkı vermeyi

reddederek onları, vatandaş sayılabilmeleri için Vatandaşlık Yasası'na göre İngiliz işgali ve Hint göçmen akını başlamadan yani atalarının 1824 tarihinden önce ülkede yaşadıklarını ispatlamaya zorluyor. 1948'den beri savaştan ayrılıkçı Müslümanlar 1999'da "Arakan Rohingya Milli Teşkilatı"nı, 2000 yılında da "Rohingya Dayanışma Örgütü"nü kurarak faaliyetlerini Bangladeş üzerinden sürdürmektedirler. Ülke içinde devlet güçleriyle çatışan örgütler ise şunlardır:

Arakanlı Mücahitler Birliği, Rohingya Kurtuluş Partisi, Rohingya Vatansaverler Cephesi, Arakan Rohingya İslami Cephesi, Arakan Rohingya Ulusal Teşkilatı, Rohingya Ulusal Ordusu.

Bugün Myanmar'da yaşanan "Arakan trajedjisi" dün yaşanan benzerlerinin bir tekrarıdır.

Myanmar hükümeti günümüzde yaşanan trajedinin nedeninin ayrılıkçı Rohingya Ulusal Ordusu'nun güvenlik güçlerine saldırması olduğunu iddia etmektedir. Şöyle ya da böyle filler tepişirken yine olan çimenlere olmuş, 1.000'e yakın insan ölmüş, yüzlerce yaralanmış, onlarca köy, 2.000'den fazla ev yakılıp yıkılmış, 120 binden fazla yoksul Müslüman, giderek artan sayıda Bangladeş yollarına düşmüş, daha derin bir yoksulluğa doğru yürüyor.

Türkiye'nin Myanmar yönetimini ülkedeki mağdur Müslüman halka yardım gönderilmesi konusunda ikna etmesi olumlu bir davranıştır. Fakat bunun yanı sıra uygun kurumlar ve uygun yollardan ayrılıkçı Rohingyalı güçlerle ilişki kurarak onları barışçı mücadeleye yönlendirme çabası da aynı derecede olumlu bir davranış olacaktır.